

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 14. joulukuuta 2022
(OR. en)

15719/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0425(COD)

IXIM 292
ENFOPOL 639
AVIATION 319
DATAPROTECT 363
JAI 1678
CODEC 2012
IA 223

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	14. joulukuuta 2022
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2022) 731 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS matkustajien ennakkotietojen keräämisestä ja siirtämisestä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten sekä asetuksen (EU) 2019/818 muuttamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2022) 731 final.

Liite: COM(2022) 731 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 13.12.2022

COM(2022) 731 final

2022/0425 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

matkustajien ennakkotietojen keräämisestä ja siirtämisestä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten sekä asetuksen (EU) 2019/818 muuttamisesta

{SWD(2022) 424 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Vakava ja järjestäytynyt rikollisuus on viimeisten kymmenen vuoden aikana lisääntynyt EU:ssa ja muualla maailmassa. Europolin laatiman vakavaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskevan uhkakuva-arvion mukaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyy useimmiten kansainvälistä matkustamista, jonka tarkoituksena on yleensä henkilöiden taikka huumeiden tai muiden laittomien tavaroiden salakuljettaminen EU:hun. Rikolliset käyttävät usein EU:n tärkeimpiä lentoasemia sekä pienempiä alueellisia lentoasemia, joiden kautta operoivat halpalentoyhtiöt.¹ Myös terrorismitilannetta ja -suuntauksia koskeva Europolin selvitys osoittaa, että terrorismin uhka EU:ssa on edelleen todellinen ja vakava². Selvityksessä todetaan, että useimmat terrorikampanjat ovat luonteeltaan kansainvälisiä ja niihin liittyy joko kansainvälisiä yhteyksiä tai matkoja EU:n ulkopuolelle. Tässä tilanteessa lentomatikustajia ja miehistön jäseniä koskevat tiedot ovat tärkeä väline, joiden avulla lainvalvontaviranomaiset voivat torjua vakavaa rikollisuutta ja terrorismia EU:ssa.

Lentomatikustajia ja miehistön jäseniä koskevia tietoja ovat matikustajien ennakkotiedot, jäljempänä 'API-tiedot', ja matikustajarekisteritiedot, jäljempänä PNR-tiedot', jotka yhdessä käytettyinä ovat erityisen tehokkaita suuren riskin aiheuttavien matikustajien ja miehistön jäsenten tunnistamisessa ja epäiltyjen henkilöiden matikustusreitien vahvistamisessa. Kun matikustaja ostaa lipun lentoliikenteen harjoittajalta, lentoyhtiön varausjärjestelmässä luodaan PNR-tiedot liiketoimintaa varten. Niitä ovat tiedot matikustajan koko matikareitistä, maksutiedot, yhteystiedot ja erityistoiveet. Nämä PNR-tiedot lähetetään määrämään ja usein lähtömaan matikustajatietoyksikölle, jos tähän liittyyvää velvollisuutta sovelletaan.

EU:ssa hyväksyttiin vuonna 2016 PNR-direktiivi³ sen varmistamiseksi, että kaikki jäsenvaltiot panevat täytäntöön säännöt, jotka koskevat PNR-tietojen keräämistä lentoliikenteen harjoittajilta terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten. Direktiivi ei kuitenkaan vaikuta voimassa oleviin EU:n sääntöihin, jotka koskevat lentoliikenteen harjoittajien velvollisuutta kerätä API-direktiivissä vahvistettuja API-tietoja.⁴ PNR-direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lentoliikenteen harjoittajat siirtävät PNR-tiedot siltä osin kuin ne ovat jo keränneet tällaiset tiedot tavanomaisen liiketoimintansa yhteydessä. PNR-direktiivissä sallitaan API- ja PNR-tietojen yhteinen käsittely, koska sen PNR-tietojen määritelmään sisältyvät "matikustajan ennakkotiedot [...], jos sellaisia on kerätty".⁵ PNR-direktiivissä ei kuitenkaan velvoiteta lentoliikenteen harjoittajia keräämään tietoja tavanomaisen liiketoimintansa ulkopuolella.

¹ Europolin laatima vakavaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta koskeva uhkakuva-arvio (SOCTA 2021), https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

² Europolin laatima terrorismitilannetta ja -suuntauksia koskeva selvitys (Te-SAT-selvitys) 2021, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/681, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, matikustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten.

⁴ Neuvoston direktiivi 2004/82/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, liikenteenharjoittajien velvollisuudesta toimittaa tietoja matikustajista.

⁵ Ks. direktiivin (EU) 2016/681 liitteessä 1 oleva 18 kohta.

Näin ollen PNR-direktiivi ei johda kaikkien API-tietojen keräämiseen, koska lentoliikenteen harjoittajilla ei ole tällaisten tietojen keräämiseen liittyvää liiketoimintatarkoitusta.

Lentoliikenteen harjoittaja kerää API-tiedot matkustajan lähtöselvityksen aikana (verkossa ja lentoasemalla tehtävässä lähtöselvityksessä) ainoastaan silloin, kun se on siihen velvollinen. Sen jälkeen tiedot lähetetään toimivaltaisille rajaviranomaisille täydellisenä matkustajaluettelona, joka sisältää kaikki lentokoneen lähtiessä koneessa olevat matkustajat. API-tiedot katsotaan ”todennetuiksi” tiedoiksi, koska ne vastaavat matkustajia ja miehistön jäseniä, jotka lopulta nousivat ilma-alukseen, ja lainvalvontaviranomaiset voivat käyttää niitä myös epäiltyjen ja etsittyjen henkilöiden tunnistamiseen. PNR-tiedot sen sijaan ovat matkustajien toimittamia ”todentamattomia” tietoja. Tietyn matkustajan PNR-tiedot eivät yleensä sisällä kaikkia mahdollisia PNR-elementtejä vaan ainoastaan ne, jotka matkustaja on toimittanut ja/tai jotka ovat tarpeen varauksen tekemistä ja siten lentoliikenteen harjoittajan tavanomaista liiketoimintaa varten.

API-direktiivin hyväksymisestä, vuodesta 2004, lähtien on vallinnut yhteisymmärrys siitä, että API-tiedot eivät ole vain rajavaltion keskeinen työkalu vaan myös tärkeä lainvalvontaväline erityisesti vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjumisessa. Tästä syystä kansainvälisellä tasolla on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa vaadittu vuodesta 2014 lähtien toistuvasti API- ja PNR-järjestelmien luomista ja maailmanlaajuisesta käyttöönottoa lainvalvontatarkoituksiin.⁶ Lisäksi Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä (Etyj) mukana olevien valtioiden sitoutuminen API-järjestelmien luomiseen vahvistaa näiden tietojen käytön merkityksen terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa.⁷

Toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten suorittama API- ja PNR-tietojen yhteinen käsittely tarkoittaa, että lentoliikenteen harjoittajien tavanomaisiin liiketoimintatarkoituksiin keräämiä ja toimivaltaisille lainvalvontaviranomaisille siirrettyjä PNR-tietoja täydennetään lentoliikenteen harjoittajia koskevalla velvoitteella kerätä ja siirtää API-tietoja. Kuten PNR-direktiivin uudelleentarkastelua koskevasta komission kertomuksesta käy ilmi, yhteinen käsittely tehostaa merkittävästi vakavien rikosten ja terrorismin torjuntaa EU:ssa.⁸ API-tietojen ja PNR-tietojen yhdistetyn käytön ansiosta toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat vahvistaa matkustajien henkilöllisyyden ja PNR-tietojen luotettavuus paranee huomattavasti. Tällainen yhdistetty käyttö ennen saapumista antaa myös lainvalvontaviranomaisille mahdollisuuden tehdä arviointi ja suorittaa tarkempi seulonta vain niistä henkilöistä, jotka objektiivisten arviointiperusteiden ja -käytäntöjen perusteella ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti todennäköisimmin uhkaavat turvallisuutta. Tämä helpottaa kaikkien muiden matkustajien matkustamista ja vähentää sen riskiä, että matkustajat joutuisivat saapuessaan toimivaltaisten viranomaisten tutkittaviksi sellaisten harkinnanvaraisten seikkojen, kuten rodun tai etnisen alkuperän, perusteella, joihin lainvalvontaviranomaiset voivat virheellisesti liittää turvallisuusriskejä.

EU:n nykyisessä oikeudellisessa kehyksessä säännellään kuitenkin ainoastaan PNR-tietojen käyttöä vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa mutta ei nimenomaisesti API-tietojen

⁶ YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 2178(2014), 2309(2016), 2396(2017), 2482(2019) sekä Etyjin [ministerineuvoston päätös 6/16](#), annettu 9 päivänä joulukuuta 2016, matkustajien ennakkotietojen käytön tehostamisesta.

⁷ Etyjin [ministerineuvoston päätös 6/16](#), annettu 9 päivänä joulukuuta 2016, matkustajien ennakkotietojen käytön tehostamisesta.

⁸ Euroopan komission yksiköiden valmisteluasiakirja, joka liittyy kertomukseen direktiivin (EU) 2016/681 uudelleentarkastelusta, SWD(2020) 128 final.

käyttöä. Jälkimmäisiä voidaan pyytää vain kolmansista maista tulevista lennoista, mikä johtaa turvallisuusvajeeseen erityisesti niiden EU:n sisäisten lentojen osalta, joista jäsenvaltiot pyytävät lentoliikenteen harjoittajia siirtämään PNR-tietoja. Matkustajatietoyksiköt saavat tehokkaimmat operatiiviset tulokset lennoista, joista kerätään sekä API- että PNR-tietoja. Tämä tarkoittaa, että toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset eivät hyödy API-tietojen ja PNR-tietojen yhteisen käsittelyn tuloksista EU:n sisäisten lentojen kohdalla, koska niistä siirretään ainoastaan PNR-tietoja.

Tämän puutteen korjaamiseksi komission kesäkuussa 2021 esittämässä *Toimivaa ja kestävä Schengen-aluetta edistävässä strategiassa* kehoitettiin lisäämään API-tietojen käyttöä yhdessä PNR-tietojen kanssa Schengen-alueen sisäisten lentojen yhteydessä, jotta voitaisiin parantaa merkittävästi sisäistä turvallisuutta henkilötietojen suojaan koskevan perusoikeuden ja vapaata liikkuvuutta koskevan perusoikeuden mukaisesti.⁹

Ehdotetulla asetuksella pyritään näin ollen parantamaan sääntöjä, jotka koskevat lentoliikenteen harjoittajien suorittamaa API-tietojen keräämistä ja siirtämistä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten. Jotta voidaan varmistaa, että noudatetaan EU:n perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', vahvistettuja asiaan liittyviä perusoikeuksia, erityisesti oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan sekä niistä johtuvia välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta koskevia vaatimuksia, ehdotuksen soveltamisalaa rajoitetaan huolellisesti, kuten jäljempänä selitetään, ja se sisältää tiukkoja henkilötietojen suojaan liittyviä rajoja ja suojatoimia.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotetut säännöt, jotka koskevat API-tietojen keräämistä ja siirtämistä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten, ovat yhdenmukaiset PNR-direktiivin mukaisten PNR-tietojen käsittelyyn sovellettavien sääntöjen kanssa.¹⁰ Niissä otetaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen viimeaikaisessa oikeuskäytännössään esittämät tulkinnat, erityisesti se, mitä kyseisessä oikeuskäytännössä todetaan nimenomaan PNR-tietojen käsittelystä EU:n sisäisten lentojen yhteydessä. Oikeuskäytännön mukaan PNR-tietojen siirron jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille EU:n sisäisten lentojen yhteydessä on oltava valikoivaa eikä se saa olla järjestelmällistä, ellei se ole perusteltua todellisen ja välittömän tai ennakoitavissa olevan terrorismiuhan vuoksi.¹¹

Mikäli ehdotetun asetuksen ja PNR-direktiivin sääntöjen välillä on mahdollista päällekkäisyyttä, ottaen huomioon, että kyseisen direktiivin mukaan 'PNR-tietojen' määritelmään sisältyvät "matkustajan ennakkotiedot (API-tiedot), jos sellaisia on kerätty", sovelletaan ehdotetun asetuksen sääntöjä, koska se on sekä erityissäännös (*lex specialis*) että myöhempi säännös (*lex posterior*). Jäsenvaltioiden on PNR-direktiivin nojalla toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lentoliikenteen harjoittajat siirtävät PNR-tietoja siltä osin kuin ne ovat jo keränneet tällaisia tietoja tavanomaisessa liiketoiminnassaan. Sen sijaan ehdotetussa asetuksessa lentoliikenteen harjoittajille asetetaan velvollisuus kerätä API-tietoja tietyissä tilanteissa ja siirtää kyseiset tiedot tietyllä tavalla. Ehdotettu asetusta täydentää näin ollen PNR-direktiiviä, koska sillä varmistetaan, että kaikissa tapauksissa, joissa

⁹ COM(2021) 277 final, 2.6.2021.

¹⁰ PNR-direktiivissä asetetaan edellytykset tietojen käsittelylle, kuten asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset (7 artikla), tietojen säilytysaika (12 artikla) ja henkilötietojen suojaaminen (13 artikla).

¹¹ Unionin tuomioistuimen tuomio 21.6.2021, Ligue des droits humains, C-817/19, ECLI:EU:C:2022:491.

toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset eli matkustajatietoyksiköt saavat PNR-tietoja PNR-direktiivin mukaisesti, myös lentoliikenteen harjoittajilla on velvollisuus kerätä ja siirtää API-tietoja näille toimivaltaisille viranomaisille.

Sen jälkeen kun API-tiedot on toimitettu PNR-direktiivin nojalla perustetuille matkustajatietoyksiköille, lukuun ottamatta tätä koskevia rajoitettuja vaatimuksia, jotka on vahvistettu ehdotetussa asetuksessa, matkustajatietoyksiköissä tapahtuvaa API-tietojen myöhempää käsittelyä koskevat säännöt on vahvistettu PNR-direktiivissä. Kuten edellä mainittiin, PNR-direktiivissä sallitaan API-tietojen ja PNR-tietojen yhteinen käsittely, koska sen PNR-tietojen määritelmään sisältyvät ”matkustajan ennakkotiedot (API-tiedot), jos sellaisia on kerätty”, mukaan lukien siis API-tiedot, jotka matkustajatietoyksiköt saavat ehdotetun asetuksen nojalla. Näin ollen sovelletaan PNR-direktiivin 6 artiklan ja 9 artiklan sekä sitä seuraavien artiklojen sääntöjä. Artiklat koskevat muun muassa käsittelyn täsmällisiä tarkoituksia, säilytysaikoja, poistamista, tietojenvaihtoa, jäsenvaltioiden kolmansiin maihin siirtämiä tietoja sekä tällaisten henkilötietojen suojaa koskevia erityissäännöksiä.

Lisäksi noudatetaan yleisesti sovellettavia EU:n säädöksiä niissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Henkilötietojen käsittelyn osalta tämä tarkoittaa erityisesti yleistä tietosuojasetusta¹², lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojaa koskevaa direktiiviä¹³ ja EU:n toimielinten, elinten ja laitosten tietosuojasetusta¹⁴. Tämä ehdotus ei vaikuta näihin säädöksiin.

Edellä mainittujen EU:n säädösten soveltaminen tämän asetuksen nojalla vastaanotettujen API-tietojen käsittelyyn merkitsee sitä, että jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, mikä tarkoittaa, että myös perusoikeuskirjan sääntöjä sovelletaan. Näiden EU:n säädösten sääntöjä on näin ollen tulkittava perusoikeuskirjan valossa.

Jotta varmistetaan yhdenmukaisuus API-tietojen keräämistä ja siirtämistä rajavalvontatarkoituksiin ja API-tietojen toimittamisen tehokkuutta koskevassa asetusehdotuksessa vahvistettujen sääntöjen kanssa, tässä ehdotuksessa velvoitetaan lentoliikenteen harjoittajat keräämään samat API-tiedot ja siirtämään ne kyseisen toisen asetuksen nojalla perustetulle reitittimelle.

API-tietojen kerääminen matkustusasiakirjoista on yhdenmukaista myös koneellisesti luettavia matkustusasiakirjoja koskevien ICAOn ohjeiden¹⁵ kanssa. Ohjeet on saatettu osaksi unionin lainsäädäntöä unionin kansalaisten henkilökorttien turvallisuuden lisäämisestä annetulla asetuksella (EU) 2019/1157, EU:n tilapäisen matkustusasiakirjan laatimisesta

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

¹⁵ ICAOn asiakirja 9303, ”Machine Readable Travel Documents”, 8. painos, 2021, saatavilla osoitteessa https://www.icao.int/publications/documents/9303_p1_cons_en.pdf

annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2019/997 ja passien turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista annetulla asetuksella (EY) 2252/2004. Nämä säädökset mahdollistavat täydellisten ja laadukkaiden tietojen automaattisen poimimisen matkustusasiakirjoista.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Tämän API-tietojen keräämisestä ja siirtämisestä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten annettavan asetusehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 82 artiklan 1 kohdan d alakohda ja 87 artiklan 2 kohdan a alakohda, kun otetaan huomioon asetuksen tavoite ja säädetyt toimenpiteet.

SEUT-sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan unionilla on valtuudet säätää toimenpiteistä, jotka liittyvät jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyön helpottamiseen rikosasioiden käsittelyn ja päätösten täytäntöönpanon yhteydessä. SEUT-sopimuksen 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan unionilla on valtuudet säätää toimenpiteistä, jotka koskevat asiaa koskevien tietojen keräämistä, tallentamista, käsittelyä, analysointia ja vaihtoa EU:ssa tehtävää poliisiyhteistyötä varten.

Näin ollen tässä ehdotuksessa käytetty oikeusperusta on sama kuin PNR-direktiivissä käytetty oikeusperusta. Tämä on asianmukaista, kun otetaan huomioon, että ehdotetulla asetuksella pyritään pitkälti samaan tavoitteeseen ja että sillä on tarkoitus täydentää PNR-direktiiviä.

• Toissijaisuusperiaate

Lainvalvontaviranomaisille on tarjottava tehokkaat välineet terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjumiseksi. Koska useimpiin vakaviin rikoksiin ja terroritekoihin liittyy kansainvälistä matkustamista, usein lentoteitse, PNR-tiedot ovat osoittautuneet erittäin tehokkaiksi EU:n sisäisen turvallisuuden suojelemisessa. Lisäksi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tutkintatoimet, joilla tähdätään terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämiseen, paljastamiseen ja tutkintaan sekä tällaisiin rikoksiin liittyviin syytetoimiin, ovat suurelta osin riippuvaisia kansainvälisestä ja rajat ylittävästä yhteistyöstä.

Jäsenvaltioiden suorittama matkustajatietojen (myös PNR- ja API-tietojen) kerääminen, käsitteleminen ja vaihtaminen ovat sisärajatarkastuksista vapautetulla alueella myös tehokkaita korvaavia toimenpiteitä. Kun ehdotus toimii johdonmukaisesti EU:n tasolla, se lisää osaltaan jäsenvaltioiden ja laajemmin koko EU:n turvallisuutta.

API-direktiivi on osa ulkorajojen ylittämiseen liittyvää Schengenin säännöstöä. Sen vuoksi siinä ei säännellä API-tietojen keräämistä ja siirtämistä EU:n sisäisten lentojen yhteydessä. Koska näiden lentojen PNR-tietojen täydentämiseksi ei ole saatavilla API-tietoja, jäsenvaltiot ovat toteuttaneet monenlaisia toimenpiteitä, joilla pyritään kompensoimaan matkustajien henkilöllisyystietojen puuttumista. Niitä ovat muun muassa fyysiset vaatimustenmukaisuustarkastukset, joilla tarkistetaan matkustusasiakirjan ja tarkastuskortin

henkilöllisyystietojen yhdenmukaisuus. Nämä tarkastukset aiheuttavat uusia ongelmia ratkaisematta taustalla olevaa API-tietojen puuttumisen aiheuttamaa ongelmaa.

EU:n tason toimilla autetaan varmistamaan, että jäsenvaltioissa sovelletaan yhdenmukaistettuja säännöksiä, jotka koskevat perusoikeuksien, erityisesti henkilötietojen suojan, turvaamista. Samankaltaisia mekanismeja jo käyttöön ottaneiden tai tulevaisuudessa käyttöön ottavien jäsenvaltioiden erilaiset järjestelmät voivat vaikuttaa kielteisesti lentoliikenteen harjoittajiin, joiden on mahdollisesti noudatettava useita toisistaan poikkeavia kansallisia vaatimuksia. Vaatimukset koskevat esimerkiksi siirrettäviä tietotyyppisiä ja edellytyksiä, joiden mukaisesti nämä tiedot on toimitettava jäsenvaltioille. Nämä erot heikentävät jäsenvaltioiden yhteistyön tehokkuutta terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa sekä tällaisiin rikoksiin liittyvissä syytetoimissa. Tällaiset yhdenmukaistetut säännöt voidaan vahvistaa vain EU:n tasolla.

Koska jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita ja ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla, voidaan päätellä, että EU:lla on oikeus toimia ja myös paremmat edellytykset siihen kuin erikseen toimivilla jäsenvaltioilla. Tästä syystä ehdotus on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukainen.

- **Suhteellisuusperiaate**

SEU-sopimuksen 5 artiklan 4 kohdassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tietyn toimenpiteen luonne ja intensiteetti on sovittava havaittuun ongelmaan. Kaikki tässä lainsäädäntöaloitteessa käsitellyt ongelmat edellyttävät tavalla tai toisella EU:n tason lainsäädäntötoimia, jotta jäsenvaltiot voivat puuttua niihin tuloksellisesti.

Ehdotetuilla API-tietojen keräämistä ja siirtämistä koskevilla säännöillä, joihin sovelletaan tiukkoja rajoituksia ja suojatoimia, vahvistetaan terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia. Ehdotetut säännöt ovat näin ollen vastaus todettuun tarpeeseen parantaa sisäistä turvallisuutta. Niillä myös ratkaistaan vaikuttavasti ongelma, joka johtuu siitä, että API- ja PNR-tietoja ei käsitellä yhdessä, muun muassa niiden EU:n sisäisten lentojen yhteydessä, joista jäsenvaltiot saavat PNR-tietoja.

Ehdotuksen soveltamisala rajoittuu siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, eli se on rajattu niihin seikkoihin, jotka edellyttävät yhdenmukaistettua EU:n lähestymistapaa. Näitä ovat tarkoitukset, joihin matkustajatietoyksiköt voivat käyttää API-tietoja, tiedonosat, jotka on kerättävä, sekä keinot, joilla matkustajien ja miehistön jäsenten API-tietoja kerätään ja siirretään. API-tietojen siirtäminen reitittimelle tekee yhteyksien ylläpitämisestä matkustajatietoyksiköihin yksinkertaisempaa lentoliikenteen harjoittajille ja tuo mittakaavaetuja. Näin se pienentää virheiden ja väärinkäytösten mahdollisuutta. Tarkoitus kattaa ainoastaan ehdotuksessa määritellyt terrorismirikokset ja vakavan rikollisuuden, koska ne ovat luonteeltaan vakavia ja niillä on kansainvälinen ulottuvuus.

Jotta matkustajien oikeuksiin puuttuminen rajoitettaisiin ehdottoman välttämättömään, ehdotuksessa esitetään useita suojatoimia. Tarkemmin sanottuna ehdotetun asetuksen mukainen API-tietojen käsittely rajoitetaan suljettuun ja rajattuun API-tietojen luetteloon. Niiden lisäksi ei kerätä muita henkilöllisyystietoja. Lisäksi ehdotetussa asetuksessa säädetään vain säännöistä, jotka koskevat API-tietojen keräämistä ja siirtämistä reitittimen kautta matkustajatietoyksiköille asetuksessa määriteltäviä rajattuja tarkoituksia varten, eikä siinä säännellä API-tietojen jatkokäsittelyä matkustajatietoyksiköissä. Kuten edellä on selitetty,

jatkokäsittely kuuluu muiden EU:n säädösten (PNR-direktiivin, henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön ja perusoikeuskirjan) soveltamisalaan. Reitittimen toiminnot ja erityisesti sen kyky kerätä ja toimittaa kattavia tilastotietoja tukevat myös lentoliikenteen harjoittajien ja matkustajatietoyksiköiden suorittamaa tämän asetuksen täytäntöönpanon seuranta. Lisäksi säädetään erityisistä suojatoimista, kuten lokitietojen säilyttämistä, henkilötietojen suojaa ja turvallisuutta koskevista säännöistä.

Jotta voidaan varmistaa ehdotetun asetuksen mukaisen tietojenkäsittelyn tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus erityisesti EU:n sisäisten lentojen API-tietojen keräämisen ja siirtämisen osalta, jäsenvaltiot saavat ainoastaan niiden EU:n sisäisten lentojen API-tiedot, jotka ne ovat valinneet edellä mainitun Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Lisäksi matkustajatietoyksiköiden suorittamaan API-tietojen jatkokäsittelyyn sovelletaan PNR-direktiivissä vahvistettuja rajoja ja suojatoimia, sellaisina kuin Euroopan unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut asiassa *Ligue des droits humains*¹⁶ perusoikeuskirjan pohjalta.

- **Välineen valinta**

Ehdotettu toimi on asetus. Koska ehdotettuja toimenpiteitä on tarpeen soveltaa suoraan ja yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa, asetus on tarkoituksenmukaisin oikeudellinen väline.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Voimassa olevan lainsäädännön jälkiarviointi**

API-direktiivi ei estä API-tietojen käsittelyä lainvalvontatarkoituksiin kansallisen lainsäädännön ja henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten mukaisesti. Tämän mahdollisuuden täytäntöönpano jäsenvaltioissa on kuitenkin ongelmallista, kuten API-direktiivin arvioinnissa todetaan. Tämä johtaa turvallisuuspuutteisiin, koska EU ei ole määritellyt edellytyksiä API-tietojen keräämiselle ja siirtämiselle lainvalvontatarkoituksiin.¹⁷

- Lainvalvontatarkoitusten käsitettä tulkitaan joidenkin jäsenvaltioiden kansallisissa säädöksissä laajasti, ja sen sisältö vaihtelee hallinnollisista rikkomuksista ja sisäisen turvallisuuden ja yleisen järjestyksen parantamisesta terrorismin torjuntaan ja kansallisten turvallisuusetujen turvaamiseen. API-direktiivin arvioinnissa todettiin myös, että API-tietojen tehokas käyttö lainvalvonnassa edellyttäisi erityistä oikeudellista välinettä tätä erillistä tarkoitusta varten.¹⁸
- API-tietojen keräämisen monenlaiset tarkoitukset tekevät EU:n henkilötietojen suojaa koskevan kehyksen noudattamisen varmistamisesta monimutkaisempaa. API-tietojen poistamista 24 tunnin kuluessa koskeva vaatimus koskee vain API-tietojen käyttämistä API-direktiivin pääasialliseen tarkoitukseen eli ulkorajavalvontaan. Ei

¹⁶ Unionin tuomioistuimen tuomio 21.6.2022, *Ligue des droits humains*, C-817/19, ECLI:EU:C:2022:491.

¹⁷ Euroopan komissio: Komission yksiköiden valmisteluasiakirja liikenteenharjoittajien velvollisuudesta toimittaa tietoja matkustajista annetun neuvoston direktiivin 2004/82/EY (API-direktiivi) arvioinnista, Bryssel, 8.9.2020 (SWD(2020) 174 final), s. 26 ja 43.

¹⁸ SWD(2020) 174, s. 57.

ole selvää, koskeeko tämä vaatimus myös lainvalvontatarkoituksessa tapahtuvaa käsittelyä.

- API-tiedot, joita lentoliikenteen harjoittajilta voidaan pyytää lainvalvontatarkoituksiin, sekä joidenkin jäsenvaltioiden käytäntö pyytää API-tietoja, jotka eivät sisälly API-direktiivissä olevaan ei-tyhjentävään luetteloon, tekevät erilaisten vaatimusten noudattamisesta vaikeampaa lentoliikenteen harjoittajille niiden kuljettaessa matkustajia EU:hun.
- API-direktiivissä ei myöskään todeta, mistä lennoista API-tietoja voidaan pyytää, mille viranomaiselle API-tiedot olisi siirrettävä tai mitkä ovat edellytykset pääsylle tällaisiin tietoihin lainvalvontatarkoituksissa.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Tämän ehdotuksen valmistelussa kuultiin laajasti asiaankuuluvia sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioiden viranomaisia (toimivaltaisia rajaviranomaisia ja matkustajatietoyksiköitä), liikennealan edustajia ja yksittäisiä liikenteenharjoittajia. Ehdotusta kommentoivat myös EU:n virastot, kuten Euroopan raja- ja merivartiostasto (Frontex), EU:n lainvalvontayhteistyövirasto (Europol), vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava eurooppalainen virasto (eu-LISA) ja EU:n perusoikeusvirasto. Aloitteessa otetaan huomioon myös vuoden 2019 lopussa API-direktiivin arvioinnin yhteydessä toteutetun julkisen kuulemisen aikana saadut näkemykset ja palaute.¹⁹

Tätä ehdotusta tukevan vaikutustenarvioinnin valmistelun yhteydessä toteutetuissa kuulemistoimissa kerättiin palautetta sidosryhmiltä eri menetelmiä käyttäen. Toimiin kuuluivat erityisesti alustava vaikutustenarviointi, ulkoinen taustatutkimus ja joukko teknisiä työpajoja.

Alustava vaikutustenarviointi julkaistiin palautteen saamiseksi 5. kesäkuuta 2020 ja 14. elokuuta 2020 väliseksi ajaksi. Siihen saatiin yhteensä seitsemän kannanottoa, joissa annettiin palautetta tulevan API-direktiivin soveltamisalan laajentamisesta, tietojen laadusta, seuraamuksista, API- ja PNR-tietojen suhteesta ja henkilötietojen suojasta.²⁰

Ulkoinen taustatutkimus perustui asiakirjatutkimuksiin, haastatteluihin ja aihepiirin asiantuntijoille kohdistettuihin kyselyihin, joissa tarkasteltiin erilaisia mahdollisia toimenpiteitä API-tietojen käsittelemiseksi selkeiden sääntöjen pohjalta, jotka helpottavat laillista matkustamista ja ovat yhdenmukaisia EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuusperiaatteiden, EU:n henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten ja muiden nykyisten EU:n välineiden sekä kansainvälisten standardien kanssa.

Komission yksiköt järjestivät myös useita teknisiä työpajoja jäsenvaltioiden ja Schengenin säännöstöön osallistuvien maiden asiantuntijoiden kanssa. Näiden työpajojen tarkoituksena oli koota yhteen asiantuntijoita keskustelemaan vaihtoehtoista, joiden avulla voitaisiin vahvistaa tulevaa API-kehystä rajavalvontatarkoituksia varten sekä rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi.

¹⁹ SWD(2020) 174.

²⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12434-Raja-ja-lainvalvonta-lentomatkustajien-ennakkotietoja-API-tiedot-koskevat-tarkistetut-saannot_fi

Sidosryhmien kuulemista kuvaillaan tarkemmin ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa (liite 2).

- **Vaikutustenarviointi**

Komissio teki parempaa sääntelyä koskevien suuntaviivojen mukaisesti vaikutustenarvioinnin, joka esitetään tähän asiakirjaan liitettyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa [viite]. Sääntelyntarkastelulautakunta tarkisti vaikutustenarvioinnin luonnoksen kokouksessaan 28. syyskuuta 2022 ja antoi siitä myönteisen lausunnon 30. syyskuuta 2022.

Koska API-tietojen keräämisessä ja siirtämisessä havaittiin ongelmia, vaikutustenarvioinnissa arvioitiin toimintavaihtoehtoja, jotka koskevat API-tietojen ulkorajavalvonta- ja lainvalvontatarkoituksiin keräämisen laajuutta, sekä vaihtoehtoja, jotka koskevat keinoja parantaa API-tietojen laatua. Lainvalvontatarkoituksiin kerättävien API-tietojen osalta vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin yhtäältä API-tietojen keräämistä kaikista EU:n ulkopuolisista lennoista ja toisaalta API-tietojen keräämistä kaikista EU:n ulkopuolisista ja valikoiduista EU:n sisäisistä lennoista. Lisäksi vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin vaihtoehtoja API-tietojen laadun parantamiseksi: API-tietoja voitaisiin kerätä joko automaattisia ja manuaalisia keinoja käyttäen taikka pelkästään automatisoiduin keinoin.

Vaikutustenarviointikertomuksen tulosten perusteella parhaaksi arvioitu vaihtoehto lainvalvontatarkoituksiin käytettäväksi API-välineeksi sisältää API-tietojen keräämisen kaikista EU:hun ja sen ulkopuolelle suuntautuvista lennoista sekä valikoiduista EU:n sisäisistä lennoista, joiden osalta PNR-tietoja siirretään. Tämä parantaa merkittävästi lentomatkustajia ja miehistön jäseniä koskevista olennaisista tiedoista tarvittavan analyysin luotettavuutta vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa. Matkustajatietoyksiköt hyötyvät todennettujen ja siten laadukkaampien API-tietojen saatavuudesta vakavassa rikollisuudessa tai terrorismissa osallisina olevien henkilöiden tunnistamiseksi. API-tietojen kerääminen ja siirtäminen lainvalvontatarkoituksiin perustuu API-tietojen siirtämiseksi reitittimen kautta ulkorajavalvontaa varten kehitettyihin valmiuksiin, eikä eu-LISAlle aiheudu lisäkustannuksia. Lentoliikenteen harjoittajat siirtävät API-tietoja ainoastaan reitittimelle, joka sitten toimittaa ne kunkin asianomaisen jäsenvaltion matkustajatietoyksikölle. Vaikutustenarvioinnissa todettiin, että tämä on lentoliikenteen harjoittajien kannalta kustannustehokas ratkaisu, jolla vähennetään lentoliikenteen harjoittajille aiheutuvia siirtokustannuksia ja samalla rajoitetaan virheiden ja väärinkäytösten mahdollisuutta. Ehdotetun asetuksen mukaan lentoliikenteen harjoittajien olisi kuitenkin kerättävä ja siirrettävä API-tietoja kaikista soveltamisalaan kuuluvista lennoista tavanomaisista liiketoimintatarpeistaan riippumatta, ja velvoite koskisi myös EU:n sisäisiä lentoja. Tämä eroaa tämänhetkisestä tilanteesta. Ehdotus on yhdenmukainen eurooppalaisessa ilmastolaissa vahvistetun ilmastoneutraaliustavoitteen²¹ sekä unionin vuosiksi 2030 ja 2040 asettamien tavoitteiden kanssa.

- **Perusoikeudet**

Tässä aloitteessa säädetään matkustajien ja miehistön jäsenten henkilötietojen käsittelystä, ja siten sillä rajoitetaan perusoikeuskirjan 8 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 16 artiklassa taatun henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeuden käyttöä. Kuten Euroopan unionin tuomioistu-

²¹ Puiteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 2021 annettun asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki) 2 artiklan 1 kohta.

on korostanut²², oikeus henkilötietojen suojaan ei ole ehdoton oikeus vaan sen rajoittaminen on suhteutettava siihen tehtävään, joka sillä on yhteiskunnassa. Lisäksi rajoittamisen on täytettävä perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa vahvistetut perusteet.²³ Henkilötietojen suoja liittyy läheisesti myös yksityisyyden suojaan, joka on osa perusoikeuskirjan 7 artiklassa suojattua oikeutta yksityis- ja perhe-elämään.

Valikoitujen EU:n sisäisten lentojen API-tietojen keräämisen ja siirtämisen osalta tämä aloite vaikuttaa myös perusoikeuskirjan 45 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 21 artiklassa määrätyn vapaata liikkuvuutta koskevan perusoikeuden käyttöön. Unionin tuomioistuimen mukaan henkilöiden vapaan liikkuvuuden este voi olla oikeutettu vain, jos se perustuu objektiivisiin syihin ja on oikeassa suhteessa kansallisissa säännöksissä hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään.²⁴

Tämän asetuksen nojalla API-tietoja voidaan kerätä ja siirtää PNR-direktiivin määritelmän mukaisesti vain terrorismin ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten. Tämän ehdotuksen säännöksissä säädetään yhdenmukaisista kriteereistä, joita sovelletaan yhtäältä EU:n ulkopuolisten lentojen (saapuvien ja lähtevien) ja toisaalta valikoitujen EU:n sisäisten lentojen API-tietojen keräämiseen ja siirtämiseen jäsenvaltioiden suorittaman ja säännöllisesti tarkistaman arvioinnin perusteella ja unionin tuomioistuimen asiassa *Ligue des droits humains* asettamien vaatimusten mukaisesti. Lentoliikenteen harjoittajien velvollisuus kerätä ja siirtää API-tietoja reitittimelle kattaa kaikki EU:n sisäiset lennot. Tietojen toimittaminen reitittimen kautta matkustajatietoyksiköille on tekninen ratkaisu, jolla rajataan API-tietojen toimittaminen matkustajatietoyksiköille vain valikoituihin lentoihin paljastamatta luottamuksellisia tietoja siitä, mitkä EU:n sisäiset lennot on valittu. Tällaisia tietoja on käsiteltävä luottamuksellisesti ottaen huomioon väärinkäytösten riski, joka olisi olemassa, jos tiedot tulisivat yleisön tai erityisesti vakavassa rikollisuudessa tai terroritoiminnassa osallisina olevien henkilöiden tietoon.

Lentoliikenteen harjoittajien velvoittaminen keräämään tiettyjä API-tietoja matkustajilta ja miehistön jäseniltä automatisoiduin keinoin voi aiheuttaa muun muassa henkilötietojen suojaan liittyviä riskejä. Niitä on kuitenkin rajoitettu ja lievennetty. Ensinnäkin vaatimusta sovelletaan vain tiettyihin API-tietoihin, joiden yhteydessä automatisoituja keinoja voidaan käyttää vastuullisesti, eli matkustajien ja miehistön jäsenten asiakirjoihin sisältyviin koneellisesti luettaviin tietoihin. Toiseksi asetusehdotus sisältää käytettäviä automatisoituja keinoja koskevia vaatimuksia, joita on tarkoitus tarkentaa delegoidulla säädöksellä. Lisäksi ehdotuksessa säädetään useista suojatoimista, kuten lokitietojen säilyttämisestä, henkilötietojen suoja koskevista erityissäännöistä ja tehokkaasta valvonnasta.

Asetusehdotuksessa ei säännellä – lukuun ottamatta säännöstä, jolla varmistetaan käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteen noudattaminen – sitä, miten toimivaltaiset rajaviranomaiset käyttävät asetuksen nojalla saamiaan API-tietoja, koska tämä kuuluu jo

²² Unionin tuomioistuimen tuomio 9.11.2010, Volker und Markus Schecke ja Eifert, yhdistetyt asiat C-92/09 ja C-93/09, ECLI:EU:C:2010:662.

²³ Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan tietosuojaoikeuden käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien olennaista sisältöä kunnioittaen ja jos rajoitukset ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisesti välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti Euroopan unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.

²⁴ Unionin tuomioistuimen tuomio 5.6.2018, Coman, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385.

muun lainsäädännön soveltamisalaan, kuten edellä todettiin. Silti johdanto-osassa muistutetaan selkeyden vuoksi, että tällainen käyttö ei saa johtaa mihinkään perusoikeuskirjan 21 artiklan nojalla kiellettyyn syrjintään.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tällä lainsäädäntöaloitteella, joka koskee API-tietojen keräämistä ja siirtämistä ulkorajavalvonnan helpottamiseksi ja terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaiseen rikollisuuteen liittyviä syytetoimia varten, olisi vaikutuksia eu-LISAn ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten määrärahoihin ja henkilöstötarpeisiin.

eu-LISAn osalta arvioidaan, että reitittimen perustamiseksi tarvitaan noin 45 miljoonan euron lisämäärärahat (nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä määrärahat ovat 33 miljoonaa euroa) ja vuodesta 2029 alkaen 9 miljoonaa euroa vuodessa reitittimen tekniseen hallintaan. Lisäksi tarvitaan noin 27 lisävirkaa sen varmistamiseksi, että eu-LISalla on tarvittavat resurssit niiden tehtävien hoitamiseen, jotka sille osoitetaan tässä asetusehdotuksessa ja API-tietojen keräämistä ja siirtämistä ulkorajavalvonnan helpottamiseksi koskevassa asetusehdotuksessa.

Jäsenvaltioiden osalta arvioidaan, että sisäisen turvallisuuden rahastosta²⁵ voitaisiin tukea matkustajatietyksiköiden tarvitsemien kansallisten järjestelmien ja infrastruktuurien päivittämistä 11 miljoonalla eurolla (nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä määrärahat ovat 3 miljoonaa euroa) ja vuodesta 2028 alkaen arviolta enintään 2 miljoonalla eurolla vuodessa. Tällainen mahdollisuus on viime kädessä kuitenkin määritettävä kyseistä rahastoa koskevien sääntöjen sekä tähän asetusehdotukseen sisältyvien kustannussääntöjen mukaisesti.

Koska tämä asetusehdotus liittyy läheisesti asetusehdotukseen, joka koskee API-tietojen keräämistä ja siirtämistä ulkorajavalvonnan helpottamiseksi erityisesti siltä osin kuin on kyse API-tietojen siirtämisestä reitittimelle, tämän asetusehdotuksen liitteenä oleva rahoitus selvitys on samanlainen molempien ehdotusten osalta.

5. LISÄTIEDOT

• Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Komissio varmistaa, että käytössä on tarvittavat järjestelyt, joilla ehdotettujen toimenpiteiden toimivuutta seurataan käytännössä ja arvioidaan vertaamalla niitä pääasiallisiin toimintapoliittisiin tavoitteisiin. Komissio antaa neljän vuoden kuluttua ehdotetun API-asetuksen mukaisen toiminnan aloittamisesta ja sen jälkeen joka neljäs vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan asetuksen täytäntöönpanoa ja sen tuomaa lisäarvoa. Kertomuksessa raportoidaan myös mahdollisista suorista tai välillisistä vaikutuksista perusoikeuksiin. Siinä tarkastellaan tuloksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arvioidaan toiminnan perustana olevien periaatteiden pätevyyttä ja mahdollisia vaikutuksia tuleviin vaihtoehtoihin.

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/1149, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisesta.

API-tietojen keräämistä EU:n ulkopuolisten ja valikoitujen EU:n sisäisten lentojen yhteydessä koskevan lentoliikenteen harjoittajien velvoitteen pakollinen luonne ja API-reitittimen käyttöönotto mahdollistavat selkeämmän käsityksen muodostamisen siitä, miten lentoliikenteen harjoittajat toimittavat ja jäsenvaltiot käyttävät API-tietoja sovellettavan kansallisen ja unionin lainsäädännön mukaisesti. Tämä tukee komissiota sen arviointi- ja täytäntöönpanotehtävissä, koska se tarjoaa komissiolle luotettavaa tilastotietoa toimitettujen tietojen määrästä sekä lennoista, joista API-tietoja pyydetään.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksen 1 luvussa vahvistetaan asetuksen yleiset säännökset alkaen sen kohdetta ja soveltamisalaa koskevista säännöistä. Lisäksi se sisältää luettelon määritelmistä.

Ehdotuksen 2 luvussa vahvistetaan säännökset, jotka koskevat lentoliikenteen harjoittajien suorittamaa API-tietojen keräämistä, siirtämistä reitittimelle ja poistamista, sekä säännöt, jotka koskevat API-tietojen toimittamista reitittimeltä matkustajatietoyksiköille.

Ehdotuksen 3 luvussa on säännöksiä, jotka koskevat lokitietoja, eritelmiä siitä, ketkä ovat rekisterinpitäjiä suhteessa tämän asetuksen nojalla henkilötiedoiksi katsottavien API-tietojen käsittelyyn, turvallisuutta sekä lentoliikenteen harjoittajien ja matkustajatietoyksiköiden suorittamaa omavalvontaa.

Lisäksi 4 luvussa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat matkustajatietoyksiköiden ja lentoliikenteen harjoittajien yhteyksiä reitittimeen ja integrointia siihen sekä näihin liittyviä jäsenvaltioille aiheutuvia kustannuksia. Siinä on myös säännöksiä, joilla säännellään tilannetta, jossa reitittimen käyttö on osittain tai kokonaan teknisistä syistä mahdotonta, ja vastuuta reitittimelle aiheutuneista vahingoista.

Ehdotuksen 5 luvussa säädetään valvonnasta, mahdollisista seuraamuksista, joita lentoliikenteen harjoittajille voidaan määrätä, jos ne eivät noudata tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteitaan, sekä käsikirjan laatimisesta komissiossa.

Ehdotuksen 6 luvussa säädetään muihin olemassa oleviin välineisiin eli asetukseen (EU) 2019/818 tehtävistä muutoksista.

Ehdotuksen 7 luku sisältää asetuksen loppusäännökset, jotka koskevat delegoitujen säädösten antamista, tämän asetuksen seuranta ja arviointia sekä asetuksen voimaantuloa ja soveltamista.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

matkustajien ennakkotietojen keräämisestä ja siirtämisestä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten sekä asetuksen (EU) 2019/818 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 82 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon²⁶,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden kansainvälinen ulottuvuus ja Euroopan maaperällä tehtävien terrori-iskujen jatkuva uhka edellyttävät unionin tason toimia, jotta voidaan toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä turvallisuuden varmistamiseksi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella, jolla ei ole sisärajoja. Lentomatkustajia ja miehistön jäseniä koskevat tiedot, kuten matkustajarekisteritiedot, jäljempänä 'PNR-tiedot', ja erityisesti matkustajien ennakkotiedot, jäljempänä 'API-tiedot', ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan tunnistaa suuren riskin aiheuttavat matkustajat ja miehistön jäsenet, myös ne, jotka eivät muuten ole lainvalvontaviranomaisten tiedossa, selvittää rikollisryhmien jäsenten välisiä yhteyksiä ja torjua terroritoimintaa.
- (2) Neuvoston direktiivissä 2004/82/EY²⁷ vahvistetaan oikeudellinen kehys lentoliikenteen harjoittajien suorittamalle API-tietojen keräämiselle ja siirtämiselle tavoitteena parantaa rajavalvontaa ja torjua laitonta maahanmuuttoa. Siinä todetaan myös, että jäsenvaltiot voivat käyttää API-tietoja lainvalvontatarkoituksiin. Ainoastaan tällaisen mahdollisuuden tarjoaminen johtaa kuitenkin useisiin aukkoihin ja puutteisiin. Se tarkoittaa erityisesti sitä, että vaikka API-tiedot ovat merkityksellisiä lainvalvontatarkoituksissa, lentoliikenteen harjoittajat eivät aina kerää eivätkä siirrä niitä näihin tarkoituksiin. Se tarkoittaa myös sitä, että tapauksissa, joissa jäsenvaltiot

²⁶ EUVL C , , s. .

²⁷ Neuvoston direktiivi 2004/82/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, liikenteenharjoittajien velvollisuudesta toimittaa tietoja matkustajista (EUVL L 261, 6.8.2004, s. 24).

ovat hyödyntäneet tätä mahdollisuutta, lentoliikenteen harjoittajat joutuvat noudattamaan toisistaan poikkeavia kansallisen lainsäädännön mukaisia vaatimuksia siitä, milloin ja miten API-tietoja kerätään ja siirretään tätä tarkoitusta varten. Nämä erot aiheuttavat lentoliikenteen harjoittajille tarpeettomia kustannuksia ja hankaluuksia, mutta ne ovat haitallisia myös unionin sisäisen turvallisuuden ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten välisen tehokkaan yhteistyön kannalta. Koska pyrkimykset helpottaa rajavalvontaa ja lainvalvontaa ovat luonteeltaan erilaisia, on lisäksi aiheellista luoda erilliset oikeudelliset kehykset API-tietojen keräämiselle ja siirtämiselle näihin eri tarkoituksiin.

- (3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/681²⁸ vahvistetaan sääntöjä PNR-tietojen käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten. Kyseisen direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lentoliikenteen harjoittajat siirtävät PNR-tiedot, mukaan lukien API-tiedot, jos niitä on kerätty, kyseisellä direktiivillä perustetulle kansalliselle matkustajatietoyksikölle siltä osin kuin ne ovat jo keränneet tällaiset tiedot tavanomaisen liiketoimintansa yhteydessä. Näin ollen kyseinen direktiivi ei takaa API-tietojen keräämistä ja siirtämistä kaikissa tapauksissa, koska lentoliikenteen harjoittajilla ei ole liiketoiminnallista tarkoitusta kerätä kaikkia tällaisia tietoja. On tärkeää varmistaa, että matkustajatietoyksiköt saavat API-tietoja yhdessä PNR-tietojen kanssa, koska tällaisten tietojen yhteiskäsittelyä tarvitaan, jotta jäsenvaltioiden toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset voivat tehokkaasti estää ennalta, paljastaa ja tutkia terrorismirikoksia ja vakavaa rikollisuutta sekä toteuttaa niihin liittyviä syytetoimia. Tällainen yhteiskäsittely mahdollistaa erityisesti niiden matkustajien tarkan tunnistamisen, joita kyseiset viranomaiset saattavat joutua tutkimaan tarkemmin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Mainitussa direktiivissä ei myöskään täsmennetä yksityiskohtaisesti, mitkä tiedot ovat API-tietoja. Näistä syistä olisi vahvistettava täydentävät säännöt, joissa vaaditaan lentoliikenteen harjoittajia keräämään ja siirtämään erikseen määritellyt API-tiedot. Vaatimuksia olisi sovellettava siltä osin kuin lentoliikenteen harjoittajat ovat kyseisen direktiivin nojalla velvollisia keräämään ja siirtämään PNR-tietoja samasta lennosta.
- (4) Näistä syistä on tarpeen vahvistaa unionin tasolla selkeät, yhdenmukaistetut ja tehokkaat säännöt, jotka koskevat API-tietojen keräämistä ja siirtämistä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten.
- (5) Kun otetaan huomioon säädösten välinen läheinen suhde, tämän asetuksen olisi katsottava täydentävän direktiivissä (EU) 2016/681 säädettyjä sääntöjä. Sen vuoksi API-tiedot on kerättävä ja siirrettävä tämän asetuksen nimenomaisten vaatimusten mukaisesti, myös siltä osin kuin ne koskevat tilanteita, joissa tämä tehdään, ja tapaa, jolla tämä tehdään. Mainitun direktiivin sääntöjä sovelletaan kuitenkin seikkoihin, jotka eivät nimenomaisesti kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, erityisesti sääntöjä, jotka koskevat matkustajatietoyksiköiden vastaanottamien API-tietojen jatkokäsittelyä, jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa, Euroopan unionin

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/681, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 132).

lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) pääsyä tietoihin koskevia edellytyksiä, siirtoja kolmansiin maihin, tietojen säilyttämistä ja tunnistamisen mahdollistavien tiedonosien erottamista sekä henkilötietojen suoja. Sovellettaessa näitä sääntöjä sovelletaan myös kyseisen direktiivin sääntöjä, jotka koskevat seuraamuksia ja kansallisia valvontaviranomaisia. Tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa näihin sääntöihin.

- (6) API-tietojen kerääminen ja siirtäminen vaikuttaa henkilöiden yksityisyydensuojaan ja edellyttää henkilötietojen käsittelyä. Jotta perusoikeuksia, erityisesti oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja henkilötietojen suojaan, voitaisiin kunnioittaa kaikilta osin Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', mukaisesti, olisi säädettävä asianmukaisista rajoituksista ja suojatoimista. Erityisesti API-tietojen, ja etenkin henkilötietoja sisältävien API-tietojen, käsittely olisi rajoitettava siihen, mikä on tarpeen ja oikeasuhteista tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi olisi varmistettava, että tämän asetuksen nojalla kerätty ja siirretyt API-tiedot eivät johda minkäänlaiseen perusoikeuskirjassa kiellettyyn syrjintään.
- (7) Kun otetaan huomioon tämän asetuksen täydentävä luonne suhteessa direktiiviin (EU) 2016/681, lentoliikenteen harjoittajien tämän asetuksen mukaisia velvoitteita olisi sovellettava kaikkiin lentoihin, joiden osalta jäsenvaltioiden on vaadittava lentoliikenteen harjoittajia toimittamaan PNR-tiedot direktiivin (EU) 2016/681 mukaisesti, eli lentoihin, mukaan lukien sekä reitti- että tilauslennnot sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä (EU:n ulkopuoliset lennot) että useiden jäsenvaltioiden välillä (EU:n sisäiset lennot), jotka on valittu direktiivin (EU) 2016/681 mukaisesti, kyseisiä lentoja liikennöivien lentoliikenteen harjoittajien sijoittautumispaikasta riippumatta.
- (8) Koska direktiivi (EU) 2016/681 ei kata kotimaan lentoja eli lentoja, jotka lähtevät ja laskeutuvat saman jäsenvaltion alueella ilman välilaskua toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan alueella, ja kun otetaan huomioon tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden kansainvälinen ulottuvuus, tällaisten lentojen ei myöskään tulisi kuulua tämän asetuksen soveltamisalaan. Tämän asetuksen ei tulisi tulkita vaikuttavan jäsenvaltioiden mahdollisuuteen asettaa kansallisen lainsäädäntönsä nojalla ja unionin lainsäädännön mukaisesti lentoliikenteen harjoittajille velvoitteita kerätä ja siirtää API-tietoja tällaisista kotimaan lennoista.
- (9) Koska kyseiset unionin säädökset ovat läheisessä yhteydessä toisiinsa ja jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus ja johdonmukaisuus, tässä asetuksessa esitetyt määritelmät olisi mahdollisimman pitkälle yhdenmukaistettava direktiivissä (EU) 2016/681 ja asetuksessa (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa]²⁹ vahvistettujen määritelmien kanssa, ja niitä olisi tulkittava ja sovellettava nämä määritelmät huomioon ottaen.
- (10) Tietojen, jotka yhdessä muodostavat tämän asetuksen mukaisesti kerättävät ja myöhemmin siirrettävät API-tiedot, olisi oltava ne tiedot, jotka on selkeästi ja tyhjentävästi lueteltu asetuksessa (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] siten, että ne kattavat sekä kutakin matkustajaa koskevat tiedot että tiedot kyseisen henkilön lennosta. Tämän asetuksen mukaan tällaisten lentotietojen olisi katettava vain

²⁹ EUVL C , , s. .

tarvittaessa tiedot rajanylityspaikasta, jonka kautta henkilö saapuu kyseisen jäsenvaltion alueelle, toisin sanoen ei silloin, kun API-tiedot liittyvät EU:n sisäisiin lentoihin.

- (11) Jotta lentoliikenteen harjoittajien suorittamaa API-tietojen keräämistä ja siirtämistä koskeva lähestymistapa olisi mahdollisimman johdonmukainen, tässä asetuksessa vahvistetut säännöt olisi tarvittaessa yhdenmukaistettava asetuksessa (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] vahvistettujen sääntöjen kanssa. Tämä koskee erityisesti sääntöjä, jotka liittyvät tietojen laatuun, lentoliikenteen harjoittajien tällaisessa keräämisessä käyttämiin automatisoituihin keinoihin, täsmälliseen tapaan, jolla ne siirtävät kerätyt API-tiedot reitittimelle, ja API-tietojen poistamiseen.
- (12) Jotta voidaan varmistaa API-tietojen ja PNR-tietojen yhteinen käsittely terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjumiseksi tehokkaasti unionissa ja samalla minimoida perusoikeuskirjassa suojattuihin matkustajien perusoikeuksiin puuttuminen, matkustajatietoyksiköiden olisi oltava niitä jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia, joiden tehtävänä on vastaanottaa ja myöhemmin jatkokäsitellä ja suojata tämän asetuksen nojalla kerättäviä ja siirrettäviä API-tietoja. Tehokkuuden varmistamiseksi ja mahdollisten turvallisuusriskien minimoimiseksi reitittimen, jonka vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alainen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto, jäljempänä 'eu-LISA', suunnittelee ja jota se kehittää, isännöi ja ylläpitää teknisesti asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] mukaisesti, olisi toimitettava lentoliikenteen harjoittajien sille tämän asetuksen mukaisesti keräämät ja siirtämät API-tiedot asianomaisille matkustajatietoyksiköille. Kun otetaan huomioon henkilötietoja sisältävien API-tietojen tarvittava suojan taso muun muassa kyseisten tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi, reitittimen olisi toimitettava API-tiedot asianomaisille matkustajatietoyksiköille automaattisesti.
- (13) EU:n ulkopuolisten lentojen osalta sen jäsenvaltion matkustajatietoyksikön, jonka alueelle lento laskeutuu ja/tai jonka alueelta lento lähtee, olisi saatava reitittimeltä API-tiedot kaikista kyseisistä lennoista, koska PNR-tiedot kerätään kaikista näistä lennoista direktiivin (EU) 2016/681 mukaisesti. Reitittimen olisi yksilöitävä lento ja sitä vastaavat matkustajatietoyksiköt käyttäen PNR-varaustunnuksen sisältämiä tietoja. Tämä tiedonosa on yhteinen API- ja PNR-tietojoukoille ja mahdollistaa API-tietojen ja PNR-tietojen yhteisen käsittelyn matkustajatietoyksiköissä.
- (14) EU:n sisäisten lentojen osalta olisi Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti säädettävä valikoivasta lähestymistavasta, jotta vältetään aiheeton puuttuminen perusoikeuskirjassa suojattuihin asiaankuuluviin perusoikeuksiin ja varmistetaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta ja sisäraajavalvonnan poistamista koskevan unionin lainsäädännön vaatimusten noudattaminen. Koska on tärkeää varmistaa, että API-tietoja voidaan käsitellä yhdessä PNR-tietojen kanssa, tämä lähestymistapa olisi yhdenmukaistettava direktiivissä (EU) 2016/681 noudatettavan lähestymistavan kanssa. Näistä syistä kyseisiä lentoja koskevat API-tiedot olisi toimitettava reitittimeltä asianomaisille matkustajatietoyksiköille vain, jos jäsenvaltiot ovat valinneet kyseiset lennot soveltaen direktiivin (EU) 2016/681 2 artiklaa. Kuten unionin tuomioistuin on muistuttanut, valinta merkitsee sitä, että jäsenvaltiot kohdistavat kyseiset velvoitteet vain esimerkiksi tiettyihin reitteihin, matkustusmalleihin tai lentoasemiin, ja valintaa on tarkasteltava säännöllisesti uudelleen.

- (15) Jotta tätä asetuksen mukaista valikoivaa lähestymistapaa voitaisiin soveltaa EU:n sisäisiin lentoihin, jäsenvaltiot olisi velvoitettava laatimaan ja toimittamaan eu-LISAlle luettelot valitsemistaan lennoista, jotta eu-LISA voi varmistaa, että ainoastaan kyseisten lentojen API-tiedot toimitetaan reitittimeltä asianomaisille matkustajatietoyksiköille ja että muiden EU:n sisäisten lentojen API-tiedot poistetaan välittömästi ja pysyvästi.
- (16) Jotta tällä asetuksella perustetun API-tietojen keräämiseen ja siirtämiseen perustuvan järjestelmän ja direktiivillä (EU) 2016/681 perustetun PNR-tietojen keräämiseen ja siirtämiseen perustuvan järjestelmän tehokkuus terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämisen, paljastamisen ja tutkinnan sekä tällaisiin rikoksiin liittyvien syytetoimien suhteen ei vaarantuisi erityisesti väärinkäytösten riskin takia, tietoa siitä, mitä EU:n sisäisiä lentoja jäsenvaltiot ovat valinneet, olisi käsiteltävä luottamuksellisesti. Tästä syystä tällaista tietoa ei tulisi jakaa lentoliikenteen harjoittajien kanssa, ja siksi ne olisi velvoitettava keräämään API-tiedot kaikista tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvista lennoista, myös kaikista EU:n sisäisistä lennoista, ja siirtämään ne sitten reitittimelle, missä tarvittava valinta olisi tehtävä. Kun API-tietoja kerätään kaikista EU:n sisäisistä lennoista, matkustajat eivät myöskään ole tietoisia siitä, mistä valituista EU:n sisäisistä lennoista API-tiedot ja siten myös PNR-tiedot toimitetaan matkustajatietoyksiköille jäsenvaltioiden arvion mukaisesti. Tällä lähestymistavalla varmistetaan myös, että kaikki valintaan liittyvät muutokset voidaan toteuttaa nopeasti ja tehokkaasti aiheuttamatta lentoliikenteen harjoittajille kohtuuttomia taloudellisia ja toiminnallisia rasitteita.
- (17) Henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeuden noudattamisen varmistamiseksi ja yhdenmukaisesti asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] kanssa tässä asetuksessa olisi yksilöitävä rekisterinpitäjät. Tehokkaan seurannan, henkilötietojen riittävän suojan ja turvallisuusriskien minimoinnin varmistamiseksi olisi säädettävä myös lokitietoja, käsittelyn turvallisuutta ja omavalvontaa koskevista säännöistä. Siltä osin kuin nämä säännöt liittyvät henkilötietojen käsittelyyn, niiden olisi katsottava täydentävän yleisesti sovellettavia henkilötietojen suojaa koskevia unionin säädöksiä, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679³⁰, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/680³¹ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725³². Tämä asetus ei saisi vaikuttaa näihin säädöksiin, joita sovelletaan myös tämän asetuksen mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn niiden säännösten mukaisesti.

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (18) Asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] mukaisesti perustettavan ja ylläpidettävän reitittimen olisi vähennettävä ja yksinkertaistettava API-tietojen siirtämiseen tarvittavia teknisiä yhteyksiä ja rajoitettava ne yhteen yhteyteen lentoliikenteen harjoittajaa ja matkustajatietoyksikköä kohti. Sen vuoksi tässä asetuksessa säädetään matkustajatietoyksikköjen ja lentoliikenteen harjoittajien velvollisuudesta muodostaa tällainen yhteys ja toteuttaa vaadittu integrointi reitittimeen, jotta voidaan varmistaa, että tällä asetuksella perustettava API-tietojen siirtojärjestelmä voi toimia asianmukaisesti.
- (19) Asiaan liittyvä unionin etu huomioon ottaen kustannukset, joita jäsenvaltioille aiheutuu yhdistämisestä ja integroinnista reitittimeen tämän asetuksen vaatimusten mukaisesti, olisi katettava unionin talousarviosta sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ja tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Kunkin jäsenvaltion olisi itse vastattava näiden poikkeusten soveltamisalaan kuuluvista kustannuksista.
- (20) Jäsenvaltiot voivat antaa asetuksen (EU) 2018/1726 mukaisesti eu-LISAlle tehtäväksi helpottaa yhteenliitettävyyttä lentoliikenteen harjoittajien järjestelmien kanssa auttaakseen jäsenvaltioita direktiivin (EU) 2016/681 täytäntöönpanossa erityisesti keräämällä ja siirtämällä PNR-tietoja reitittimen kautta.
- (21) Ei ole poissuljettua, että poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi ja huolimatta kaikista tämän asetuksen ja reitittimen osalta asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] mukaisesti toteutetuista kohtuullisista toimenpiteistä reititin taikka järjestelmät tai infrastruktuurit, jotka yhdistävät matkustajatietoyksiköt ja lentoliikenteen harjoittajat siihen, eivät toimi asianmukaisesti, jolloin reitittimen käyttö API-tietojen toimittamiseen on teknisistä syistä mahdotonta. Jos reititin ei ole käytettävissä eikä lentoliikenteen harjoittajilla yleisesti ottaen ole kohtuullisia mahdollisuuksia siirtää API-tietoja, joihin toimintahäiriö vaikuttaa, laillisesti, turvallisesti, tehokkaasti ja nopeasti vaihtoehtoisin keinoin, lentoliikenteen harjoittajien velvollisuutta siirtää kyseiset API-tiedot reitittimelle ei tulisi soveltaa niin kauan kuin tekninen toimintahäiriö jatkuu. Häiriön keston ja kielteisten seurausten minimoimiseksi asianomaisten osapuolten olisi tällaisessa tapauksessa välittömästi ilmoitettava asiasta toisilleen ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet teknisen toimintahäiriön korjaamiseksi. Tämän järjestelyn ei tulisi vaikuttaa minkään asianomaisen osapuolen tämän asetuksen mukaisiin velvoitteisiin varmistaa, että reititin ja osapuolten järjestelmät ja infrastruktuurit toimivat asianmukaisesti, eikä siihen, että lentoliikenteen harjoittajille määrätään seuraamuksia, jos ne eivät täytä kyseisiä velvoitteitaan, silloinkaan, jos ne pyrkivät turvautumaan tällaiseen järjestelyyn, vaikka tällainen turvautuminen ei ole perusteltua. Jotta voidaan estää tällaiset väärinkäytökset ja helpottaa valvontaa ja tarvittaessa seuraamusten määräämistä, lentoliikenteen harjoittajien, jotka turvautuvat tähän järjestelyyn järjestelmässään ja infrastruktuurissaan ilmenevän toimintahäiriön vuoksi, olisi ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.
- (22) Jotta voidaan varmistaa, että lentoliikenteen harjoittajat soveltavat tämän asetuksen sääntöjä tehokkaasti, olisi säädettävä niiden kansallisten viranomaisten nimeämisestä ja valtuuttamisesta, joiden tehtävänä on valvoa näitä sääntöjä. Tällaista valvontaa koskevien tämän asetuksen mukaisten sääntöjen, mukaan lukien tarvittaessa seuraamusten määräämistä koskevat säännöt, ei tulisi vaikuttaa asetuksen (EU) 2016/679 ja direktiivin (EU) 2016/680 mukaisesti perustettujen

valvontaviranomaisten tehtäviin ja valtuuksiin, mukaan lukien tämän asetuksen mukaisen henkilötietojen käsittelyn osalta.

- (23) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, myös taloudellisista seuraamuksista, niille lentoliikenteen harjoittajille, jotka eivät täytä tämän asetuksen mukaisia API-tietojen keräämistä ja siirtämistä koskevia velvoitteitaan.
- (24) Komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä 4, 5, 10 ja 11 artiklan osalta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, jotta se voi hyväksyä toimenpiteitä, jotka liittyvät koneellisesti luettavien API-tietojen keräämisessä käytettäviä automatisoituja keinoja koskeviin teknisiin vaatimuksiin ja toimintasääntöihin, yhteisiin yhteyskäytäntöihin ja tietomuotoihin, joita lentoliikenteen harjoittajien on käytettävä API-tietojen siirtämisessä, teknisiin sääntöihin ja menettelysääntöihin, jotka koskevat API-tietojen toimittamista reitittimeltä matkustajatietoyksiköille, sekä siihen, että matkustajatietoyksiköt ja lentoliikenteen harjoittajat yhdistetään ja integroidaan reitittimeen. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa³³ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (25) Kaikille asianomaisille osapuolille ja erityisesti lentoliikenteen harjoittajille ja matkustajatietoyksiköille, olisi annettava riittävästi aikaa tehdä tarvittavat valmistelut, jotta ne voivat täyttää tämän asetuksen mukaiset velvoitteensa, kun otetaan huomioon, että jotkin näistä valmisteluista, kuten ne, jotka liittyvät reitittimeen yhdistämistä ja integrointia koskeviin velvoitteisiin, voidaan viimeistellä vasta, kun reitittimen suunnittelu- ja kehittämisvaiheet on saatu päätökseen ja reititin otetaan käyttöön. Sen vuoksi tätä asetusta olisi sovellettava vasta sopivasta komission asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] mukaisesti määrittämää reitittimen käyttöönottopäivää myöhemmästä päivästä. Komission olisi kuitenkin voitava antaa tämän asetuksen nojalla delegoituja säädöksiä jo aikaisemmin sen varmistamiseksi, että tällä asetuksella perustettu järjestelmä on toiminnassa mahdollisimman pian.
- (26) Jäsenvaltiot eivät voi erikseen riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita eli edistää terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia, kun otetaan huomioon kyseisten rikosten kansainvälinen ulottuvuus ja tarve tehdä rajat ylittävää yhteistyötä niiden torjumiseksi tehokkaasti, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Tämän vuoksi unioni voi toteuttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisia toimenpiteitä. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

³³ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (27) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (28) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa (N:o 21) olevan 3 artiklan mukaisesti Irlanti on ilmoittanut haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.] TAI [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.]
- (29) Euroopan tietosuojavalvuttettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausunnon [päivämäärä]³⁴,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten säännöt, jotka koskevat

- a) lentoliikenteen harjoittajien suorittamaa matkustajien ennakkotietojen, jäljempänä 'API-tiedot', keräämistä EU:n ulkopuolisista lennoista ja valikoiduista EU:n sisäisistä lennoista;
- b) lentoliikenteen harjoittajien suorittamaa API-tietojen siirtämistä reitittimelle;
- c) EU:n ulkopuolisia lentoja ja valikoituja EU:n sisäisiä lentoja koskevien API-tietojen toimittamista reitittimeltä matkustajatietoyksiköille.

³⁴ [EUVL C ...].

2 artikla

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan lentoliikenteen harjoittajiin, jotka liikennöivät EU:n ulkopuolisia tai EU:n sisäisiä reitti- tai tilauslentoja.

3 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'lentoliikenteen harjoittajalla' direktiivin (EU) 2016/681 3 artiklan 1 alakohdassa määriteltyä lentoliikenneyritystä;
- b) 'EU:n ulkopuolisilla lennoilla' direktiivin (EU) 2016/681 3 artiklan 2 alakohdassa määriteltyjä lentoja;
- c) 'EU:n sisäisillä lennoilla' direktiivin (EU) 2016/681 3 artiklan 3 alakohdassa määriteltyjä lentoja;
- d) 'reittilennolla' asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 3 artiklan e alakohdassa määriteltyä lentoa;
- e) 'tilauslennolla' asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 3 artiklan f alakohdassa määriteltyä lentoa;
- f) 'matkustajalla' direktiivin (EU) 2016/681 3 artiklan 4 alakohdassa määriteltyä henkilöä;
- g) 'miehistöllä' asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 3 artiklan h alakohdassa määriteltyä henkilöitä;
- h) 'matkustajalla tai miehistön jäsenellä' asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 3 artiklan i alakohdassa määriteltyä henkilöä;
- i) 'matkustajan ennakkotiedoilla' eli 'API-tiedoilla' asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 3 artiklan j alakohdassa määriteltyjä tietoja;
- j) 'matkustajarekisterillä' eli 'PNR:llä' kunkin matkustajan matkustustiedot sisältävää rekisteriä, joka on määritelty direktiivin (EU) 2016/681 3 artiklan 5 alakohdassa;
- k) 'matkustajatietyksiköllä' jäsenvaltion direktiivin (EU) 2016/681 4 artiklan 1 kohdan nojalla perustamaa toimivaltaista viranomaista, jota tarkoitetaan komission mainitun direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti julkaisemissa ilmoituksissa ja muutoksissa;

- l) 'terrorisimirikoksilla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/541³⁵ 3–12 artiklassa määriteltyjä rikoksia;
- m) 'vakavalla rikollisuudella' direktiivin (EU) 2016/681 3 artiklan 9 alakohdassa määriteltyjä tekoja;
- n) 'reitittimellä' asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 3 artiklan k alakohdassa määriteltyä reititintä;
- o) 'henkilötiedoilla' asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 1 alakohdassa määriteltyjä tietoja.

2 LUKU

API-TIETOJEN KÄSITTELY

4 artikla

Lentoliikenteen harjoittajien suorittama API-tietojen kerääminen, siirtäminen ja poistaminen

1. Lentoliikenteen harjoittajien on kerättävä 2 artiklassa tarkoitetuista lennoista matkustajia ja miehistön jäseniä koskevat API-tiedot, jotta kyseiset API-tiedot voidaan siirtää reitittimelle 6 kohdan mukaisesti. Jos kyseessä on yhden tai useamman lentoliikenteen harjoittajan yhteistunnuksin suorittama lento, velvollisuus siirtää API-tiedot koskee sitä lentoliikenteen harjoittajaa, joka operoi lennon.
2. Lentoliikenteen harjoittajien on kerättävä API-tiedot siten, että niiden 6 kohdan mukaisesti siirtämät API-tiedot ovat tarkkoja, täydellisiä ja ajantasaisia.
3. Lentoliikenteen harjoittajien on kerättävä asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 4 artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa tarkoitettut API-tiedot käyttäen automatisoituja keinoja asianomaisen matkustajan tai miehistön jäsenen matkustusasiakirjaan sisältyvien koneellisesti luettavien tietojen keräämiseksi. Niiden on tehtävä tämä 5 kohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten teknisten vaatimusten ja toimintasääntöjen mukaisesti, jos tällaisia sääntöjä on hyväksytty ja niitä sovelletaan.

Jos automatisoitujen keinojen käyttö ei kuitenkaan ole mahdollista, koska matkustusasiakirja ei sisällä koneellisesti luettavia tietoja, lentoliikenteen harjoittajien on kerättävä kyseiset tiedot manuaalisesti siten, että varmistetaan 2 kohdan noudattaminen.

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäättöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta (EUVL L 88, 31.3.2017, s. 6).

4. Lentoliikenteen harjoittajien tämän asetuksen mukaiseen API-tietojen keräämiseen käyttämien automatisoitujen keinojen on oltava luotettavia, turvallisia ja ajantasaisia.
5. Siirretään komissiolle valta antaa 19 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla yksityiskohtaiset tekniset vaatimukset ja toimintasäännöt asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 4 artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa tarkoitettujen API-tietojen keräämiseksi automatisoituja keinoja käyttäen tämän artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.
6. Lentoliikenteen harjoittajien on siirrettävä 1 kohdan mukaisesti kerätty API-tiedot reitittimelle sähköisesti. Niiden on tehtävä se 9 kohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jos tällaisia sääntöjä on hyväksytty ja niitä sovelletaan.
7. Lentoliikenteen harjoittajien on siirrettävä API-tiedot sekä lähtöselvityksen yhteydessä että välittömästi lähtöportin sulkeuduttua eli kun matkustajat ja miehistön jäsenet ovat nousseet ilma-alukseen lähtöön valmistautumista varten eikä matkustajia tai miehistön jäseniä voi enää nousta ilma-alukseen tai poistua siitä.
8. Rajoittamatta lentoliikenteen harjoittajien mahdollisuutta säilyttää ja käyttää tietoja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, jos se on tarpeen niiden tavanomaisen liiketoiminnan harjoittamiseksi, lentoliikenteen harjoittajien on välittömästi korjattava, täydennettävä tai päivitettävä kyseisiä API-tietoja tai poistettava ne pysyvästi seuraavissa tilanteissa:
 - a) jos ne saavat tietää, että kerätty API-tiedot ovat virheellisiä, puutteellisia tai vanhentuneita tai että niitä on käsitelty lainvastaisesti tai että siirretyt tiedot eivät ole API-tietoja;
 - b) kun API-tiedot on siirretty 3 kohdan mukaisesti.

Jos lentoliikenteen harjoittajat tulevat tietoisiksi tämän kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuista seikoista tehtyään 6 kohdan mukaisen tietojen siirron, niiden on välittömästi ilmoitettava asiasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavalle Euroopan unionin virastolle (eu-LISA). Saatuaan tällaisen tiedon eu-LISA ilmoittaa asiasta välittömästi matkustajatietoyksiköille, jotka ovat vastaanottaneet reitittimen kautta toimitetut API-tiedot.

9. Siirretään komissiolle valta antaa 19 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla tarvittavat yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat yhteisiä yhteyskäytäntöjä ja tuettuja tietomuotoja, joita on käytettävä 6 kohdassa tarkoitettussa API-tietojen siirrossa reitittimelle.

5 artikla

API-tietojen toimittaminen reitittimeltä matkustajatietoyksiköille

1. Reitittimen on välittömästi ja automaattisesti toimitettava lentoliikenteen harjoittajien sille 4 artiklan mukaisesti siirtämät API-tiedot sen jäsenvaltion matkustajatietoyksiköille, jonka alueelle lento laskeutuu tai jonka alueelta lento

lähtee, tai molemmille, jos kyseessä on EU:n sisäinen lento. Jos lentoon kuuluu yksi tai useampia välilaskuja muiden jäsenvaltioiden alueella kuin sen, jolta lento lähti, reitittimen on toimitettava API-tiedot kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden matkustajatietoyksiköille.

Tietojen toimittamista varten eu-LISA laatii vastaavuustaulukon lähtö- ja määrälentoasemista sekä niiden sijaintimaista ja pitää sen ajan tasalla.

EU:n sisäisten lentojen osalta reitittimen on kuitenkin toimitettava kyseiselle matkustajatietoyksikölle API-tiedot vain 2 kohdassa tarkoitettuun luetteloon sisältyvistä lennoista.

Reitittimen on toimitettava API-tiedot 3 kohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, jos tällaisia sääntöjä on hyväksytty ja niitä sovelletaan. 2.

Jäsenvaltioiden, jotka päättävät soveltaa direktiiviä (EU) 2016/681 EU:n sisäisiin lentoihin kyseisen direktiivin 2 artiklan mukaisesti, on laadittava luettelo kyseisistä EU:n sisäisistä lennoista ja toimitettava se eu-LISAlle viimeistään 21 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna tämän asetuksen soveltamispäivänä. Näiden jäsenvaltioiden on tarkasteltava kyseisiä luetteloja säännöllisesti uudelleen ja tarvittaessa päivitettävä niitä kyseisen direktiivin 2 artiklan mukaisesti sekä toimitettava tällaiset päivitetyt luettelot viipymättä eu-LISAlle. Luetteloissa olevia tietoja on käsiteltävä luottamuksellisina.

3. Siirretään komissiolle valta antaa 19 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla tarvittavat yksityiskohtaiset tekniset ja menettelysäännöt, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettua API-tietojen toimittamista reitittimeltä.

3 LUKU

LOKITIEDOT, HENKILÖTIETOJEN SUOJA JA TURVALLISUUS

6 artikla

Lokitietojen säilyttäminen

1. Lentoliikenteen harjoittajien on luotava lokitiedot kaikista tämän asetuksen mukaisista käsittelytoimista, jotka on suoritettu 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja automatisoituja keinoja käyttäen. Näiden lokitietojen on sisällettävä tiedot API-tietojen siirtämisen päivämäärästä, kellonajasta ja paikasta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja lokitietoja saa käyttää ainoastaan API-tietojen turvallisuuden ja eheyden sekä käsittelyn lainmukaisuuden varmistamiseen, erityisesti tässä asetuksessa säädettyjen vaatimusten noudattamisen osalta, mukaan lukien 15 ja 16 artiklan mukaiset näiden vaatimusten rikkomisesta määrättävät seuraamusmenettelyt.

3. Lentoliikenteen harjoittajien on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet 1 kohdan mukaisten lokitietojen suojaamiseksi luvattomalta pääsylvä ja muilta turvallisuusriskeiltä.
4. Lentoliikenteen harjoittajien on säilytettävä 1 kohdan mukaiset lokitiedot yhden vuoden ajan niiden luomisesta. Niiden on poistettava nämä lokitiedot välittömästi ja pysyvästi kyseisen ajanjakson päätyttyä.

Jos näitä lokitietoja kuitenkin tarvitaan API-tietojen turvallisuuden ja eheyden tai 2 kohdassa tarkoitettujen käsittelytoimien lainmukaisuuden valvontaa tai varmistamista varten ja jos nämä menettelyt on jo aloitettu ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun määräajan päätyessä, lentoliikenteen harjoittajat voivat säilyttää kyseiset lokitiedot niin kauan kuin on tarpeen näitä menettelyjä varten. Tällöin niiden on poistettava kyseiset lokitiedot välittömästi, kun niitä ei enää tarvita näissä menettelyissä.

7 artikla

Rekisterinpitäjät

Matkustajatietoyksiköt ovat direktiivin (EU) 2016/680 3 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettuja rekisterinpitäjiä, kun kyseessä on tämän asetuksen mukaan henkilötietoja sisältävien API-tietojen käsittely reitittimen kautta, mukaan lukien näiden tietojen toimittaminen ja teknisistä syistä tapahtuva tallentaminen reitittimelle.

Lentoliikenteen harjoittajat ovat asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettuja rekisterinpitäjiä, kun kyseessä on henkilötietoja sisältävien API-tietojen käsittely kyseisten tietojen keräämiseksi ja siirtämiseksi reitittimelle tämän asetuksen mukaisesti.

8 artikla

Turvallisuus

Matkustajatietoyksiköiden ja lentoliikenteen harjoittajien on varmistettava tämän asetuksen nojalla käsittelemiensä API-tietojen, erityisesti henkilötietoja sisältävien API-tietojen, turvallisuus.

Matkustajatietoyksiköiden ja lentoliikenteen harjoittajien on tehtävä yhteistyötä keskenään ja eu-LISAn kanssa velvollisuuksiensa mukaisesti ja unionin oikeutta noudattaen tämän turvallisuuden varmistamiseksi.

9 artikla

Omavalvonta

Lentoliikenteen harjoittajien ja matkustajatietoyksiköiden on valvottava, että ne noudattavat tämän asetuksen mukaisia velvoitteitaan, erityisesti henkilötietoja sisältävien API-tietojen käsittelyn osalta, muun muassa tarkastamalla säännöllisesti 7 artiklassa tarkoitetut lokitiedot.

4 LUKU

REITITTIMEEN LIITTYVÄT SEIKAT

10 artikla

Matkustajatietoyksiköiden yhteydet reitittimeen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden matkustajatietoyksiköt on yhdistetty reitittimeen. Niiden on varmistettava, että niiden kansalliset järjestelmät ja infrastruktuuri, joilla tämän asetuksen mukaisesti siirrettyjä API-tietoja vastaanotetaan ja jatkokäsitellään, integroidaan reitittimeen.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhdistäminen ja integrointi reitittimeen antavat niiden matkustajatietoyksiköille mahdollisuuden vastaanottaa ja jatkokäsitellä API-tietoja sekä vaihtaa niihin liittyviä viestejä laillisesti, turvallisesti, tehokkaasti ja nopeasti.

2. Siirretään komissiolle valta antaa 19 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla tarvittavat yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettua yhdistämistä ja integrointia reitittimeen.

11 artikla

Lentoliikenteen harjoittajien yhteydet reitittimeen

1. Lentoliikenteen harjoittajien on varmistettava, että ne on yhdistetty reitittimeen. Niiden on varmistettava, että niiden järjestelmät ja infrastruktuuri tämän asetuksen mukaista API-tietojen reitittimelle siirtämistä varten integroidaan reitittimeen.

Lentoliikenteen harjoittajien on varmistettava, että yhdistäminen ja integrointi reitittimeen antavat niille mahdollisuuden siirtää API-tietoja sekä vaihtaa niihin liittyviä viestejä laillisesti, turvallisesti, tehokkaasti ja nopeasti.

2. Siirretään komissiolle valta antaa 19 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla tarvittavat yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettua yhdistämistä ja integrointia reitittimeen.

12 artikla

Jäsenvaltioiden kustannukset

1. Kustannukset, joita jäsenvaltioille aiheutuu 10 artiklassa tarkoitetusta yhdistämisestä ja integroinnista reitittimeen, katetaan unionin yleisestä talousarviosta.

Niihin eivät kuitenkaan sisälly seuraavista aiheutuvat kustannukset, joista vastaavat jäsenvaltiot:

- a) hankkeen hallinnointi, mukaan lukien kokoukset, virkamatkat ja tilat;

- b) kansallisten tietojärjestelmien ylläpito, mukaan lukien tilat, toteutus, sähkö ja jäähdytys;
 - c) kansallisten tietojärjestelmien toiminta, mukaan lukien operaattorit ja tukisopimukset;
 - d) kansallisten viestintäverkkojen suunnittelu, kehittäminen, täytäntöönpano, toiminta ja ylläpito.
2. Jäsenvaltiot vastaavat lisäksi kustannuksista, joita aiheutuu reitittimeen muodostettujen yhteyksien hallinnoinnista, käytöstä ja ylläpidosta sekä reitittimeen integroinnista.

13 artikla

Toimet, joita sovelletaan, jos reitittimen käyttö on teknisistä syistä mahdotonta

1. Jos reitittimen käyttö API-tietojen toimittamiseen on teknisistä syistä mahdotonta reitittimen toimintahäiriön vuoksi, eu-LISA antaa välittömästi tästä teknisestä toimintahäiriöstä automaattisen ilmoituksen lentoliikenteen harjoittajille ja matkustajatietoyksiköille. Tällaisessa tapauksessa eu-LISA toteuttaa välittömästi toimenpiteitä reitittimen käytön estävän teknisen toimintahäiriön korjaamiseksi ja ilmoittaa välittömästi kyseisille osapuolille, kun häiriö on korjattu onnistuneesti.

Näiden ilmoitusten välisenä aikana 4 artiklan 6 kohtaa ei sovelleta siltä osin kuin tämä tekninen toimintahäiriö estää API-tietojen siirtämisen reitittimelle. Tässä tapauksessa 4 artiklan 1 kohtaa ei myöskään sovelleta kyseisiin API-tietoihin kyseisenä ajanjaksona.

2. Jos reitittimen käyttö API-tietojen toimittamiseen on teknisistä syistä mahdotonta 10 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltion järjestelmien tai infrastruktuurin toimintahäiriön vuoksi, kyseisen jäsenvaltion matkustajatietoyksikön on välittömästi annettava tästä teknisestä toimintahäiriöstä automaattinen ilmoitus lentoliikenteen harjoittajille, muille matkustajatietoyksiköille, eu-LISAlle ja komissiolle. Tällaisessa tapauksessa kyseisen jäsenvaltion on myös välittömästi toteutettava toimenpiteitä reitittimen käytön estävän teknisen toimintahäiriön korjaamiseksi ja ilmoitettava välittömästi kyseisille osapuolille, kun häiriö on korjattu onnistuneesti.

Näiden ilmoitusten välisenä aikana 4 artiklan 6 kohtaa ei sovelleta siltä osin kuin tämä tekninen toimintahäiriö estää API-tietojen siirtämisen reitittimelle. Tässä tapauksessa myöskään 4 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta kyseisiin API-tietoihin kyseisenä ajanjaksona.

3. Jos reitittimen käyttö API-tietojen toimittamiseen on teknisistä syistä mahdotonta 11 artiklassa tarkoitettujen lentoliikenteen harjoittajan järjestelmien tai infrastruktuurin toimintahäiriön vuoksi, kyseisen lentoliikenteen harjoittajan on välittömästi annettava tästä teknisestä toimintahäiriöstä automaattinen ilmoitus matkustajatietoyksiköille, eu-LISAlle ja komissiolle. Tällaisessa tapauksessa lentoliikenteen harjoittajan on myös välittömästi toteutettava toimenpiteitä reitittimen käytön estävän teknisen toimintahäiriön korjaamiseksi ja ilmoitettava välittömästi kyseisille osapuolille, kun häiriö on korjattu onnistuneesti.

Näiden ilmoitusten välisenä aikana 4 artiklan 6 kohtaa ei sovelleta siltä osin kuin tämä tekninen toimintahäiriö estää API-tietojen siirtämisen reitittimelle. Tässä tapauksessa myöskään 4 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta kyseisiin API-tietoihin kyseisenä ajanjaksona.

Kun tekninen toimintahäiriö on korjattu onnistuneesti, asianomaisen lentoliikenteen harjoittajan on viipymättä toimitettava 15 artiklassa tarkoitetulle toimivaltaiselle kansalliselle valvontaviranomaiselle raportti, joka sisältää kaikki tarvittavat tiedot teknisestä toimintahäiriöstä, mukaan lukien teknisen toimintahäiriön syyt, häiriön laajuus ja seuraukset sekä häiriön korjaamiseksi toteutetut toimenpiteet.

14 artikla

Reititintä koskeva vastuu

Jos reitittimelle aiheutuu vahinkoa siitä, ettei jokin jäsenvaltio tai lentoliikenteen harjoittaja ole noudattanut tämän asetuksen mukaisia velvoitteitaan, kyseinen jäsenvaltio tai lentoliikenteen harjoittaja on vastuussa vahingosta, paitsi jos ja siltä osin kuin eu-LISA on jättänyt toteuttamatta kohtuulliset toimenpiteet vahingon syntymisen ehkäisemiseksi tai sen vaikutusten rajoittamiseksi mahdollisimman vähiin.

5 LUKU

VALVONTA, SEURAAMUKSET JA KÄSIKIRJA

15 artikla

Kansallinen valvontaviranomainen

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi kansallinen valvontaviranomainen, jonka tehtävänä on seurata alueellaan, miten lentoliikenteen harjoittajat soveltavat tämän asetuksen säännöksiä, ja varmistaa näiden säännösten noudattaminen.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla valvontaviranomaisilla on kaikki tarvittavat keinot ja kaikki tarvittavat tutkinta- ja täytäntöönpanovaltuudet tämän asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi, tarvittaessa myös määräämällä 16 artiklassa tarkoitettuja seuraamuksia. Jäsenvaltioiden on vahvistettava kyseisten tehtävien suorittamista ja kyseisten valtuuksien käyttöä koskevat yksityiskohtaiset säännöt, joilla varmistetaan, että tehtävien suorittaminen ja valtuuksien käyttö on tehokasta, oikeasuhteista ja varoittavaa ja että niihin sovelletaan suojatoimia unionin oikeudessa taattujen perusoikeuksien mukaisesti.
3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 21 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuun tämän asetuksen soveltamispäivään mennessä 1 kohdan mukaisesti nimeämiensä viranomaisten nimet ja yhteystiedot sekä 2 kohdan mukaisesti vahvistamansa yksityiskohtaiset säännöt. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle

viipymättä kaikista näihin tietoihin tehdyistä myöhemmistä muutoksista tai tarkistuksista.

4. Tämä artikla ei rajoita asetuksen (EU) 2016/679 51 artiklassa eikä direktiivin (EU) 2016/680 41 artiklassa tarkoitettujen valvontaviranomaisten valtuuksia.

16 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, jotka koskevat tämän asetuksen rikkomiseen sovellettavia seuraamuksia, ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet näiden sääntöjen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä säännöt ja toimenpiteet komissiolle 21 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuun tämän asetuksen soveltamispäivään mennessä ja ilmoitettava komissiolle viipymättä kaikista näihin sääntöihin vaikuttavista myöhemmistä muutoksista.

17 artikla

Käsikirja

Komissio laatii ja asettaa saataville tiiviissä yhteistyössä matkustajatietoyksiköiden, jäsenvaltioiden muiden asiaankuuluvien viranomaisten, lentoliikenteen harjoittajien ja asiaankuuluvien unionin virastojen kanssa käsikirjan, joka sisältää tämän asetuksen täytäntöönpanoa koskevia ohjeita, suosituksia ja parhaita käytäntöjä.

Käsikirjassa otetaan huomioon asiaan liittyvät jo olemassa olevat käsikirjat.

Komissio hyväksyy käsikirjan suosituksen muodossa.

6 LUKU

SUHDE MUIHIN VOIMASSA OLEVIIN SÄÄDÖKSIIN

18 artikla

Asetuksen (EU) 2019/818 muuttaminen

Korvataan 39 artiklan 1 ja 2 kohta seuraavasti:

”1. Perustetaan raportoinnin ja tilastoinnin keskustietoarkisto (CRRS), jotta voidaan tukea SIS-, Eurodac- ja ECRIS-TCN-järjestelmien tavoitteita järjestelmiä koskevien

säädösten mukaisesti ja tarjota järjestelmiä koskevia tilastotietoja ja analyttisiä raportteja toimintapoliittisiin, operatiivisiin ja tietojen laatua koskeviin tarkoituksiin. CRRS:llä tuetaan myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) .../...* [tämä asetus] tavoitteita.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) [numero], annettu xy, [asetuksen virallinen hyväksytty nimi] (EUVL L...).

2. eu-LISA perustaa ja toteuttaa CRRS:n, joka sisältää asetuksen (EU) 2018/1862 74 artiklassa ja asetuksen (EU) 2019/816 32 artiklassa tarkoitetut tiedot ja tilastot loogisesti erotettuina EU:n tietojärjestelmän mukaan, ja ylläpitää sitä teknisissä toimipaikoissaan. Lisäksi eu-LISA kerää tiedot ja tilastot asetuksen (EU) .../...* [tämä asetus] 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulta reitittimeltä. CRRS:ään annetaan valvottu ja suojattu pääsy yksittäisten käyttäjäprofiilien kautta yksinomaan raportointia ja tilastointia varten asetuksen (EU) 2018/1862 74 artiklassa, asetuksen (EU) 2019/816 32 artiklassa ja asetuksen (EU) .../...* [tämä asetus] 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille.”

7 LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

19 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyyn valtaan antaa delegoituja säädöksiä sovelletaan tässä artiklassa säädettyjä ehtoja.
2. Siirretään komissiolle [asetuksen antamispäivästä] viiden vuoden ajaksi 4 artiklan 5 ja 9 kohdassa, 5 artiklan 3 kohdassa, 10 artiklan 2 kohdassa ja 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen tämän viiden vuoden kauden päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 4 artiklan 5 ja 9 kohdassa, 5 artiklan 3 kohdassa, 10 artiklan 2 kohdassa ja 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

20 artikla

Seuranta ja arviointi

1. Komissio laatii [*neljän vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta*] ja sen jälkeen joka neljäs vuosi kertomuksen, joka sisältää tämän asetuksen yleisarvioinnin ja jossa arvioidaan muun muassa
 - a) tämän asetuksen soveltamista;
 - b) sitä, missä määrin tämän asetuksen tavoitteet on saavutettu;
 - c) tämän asetuksen vaikutusta unionin lainsäädännöllä suojattuihin perusoikeuksiin.
 - d) Komissio toimittaa arviointikertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja Euroopan perusoikeusvirastolle. Toteutetun arvioinnin perusteella komissio tekee tarvittaessa säädösehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän asetuksen muuttamiseksi.
2. Jäsenvaltioiden ja lentoliikenteen harjoittajien on pyynnöstä toimitettava komissiolle 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen laatimiseen tarvittavat tiedot. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin olla toimittamatta tällaisia tietoja, jos ja siinä määrin kuin se on tarpeen, jotta ei paljasteta luottamuksellisia työmenetelmiä tai vaaranneta jäsenvaltioiden matkustajatietoyksiköiden tai muiden lainvalvontaviranomaisten meneillään olevia tutkimuksia. Komissio varmistaa, että toimitetut luottamukselliset tiedot suojataan asianmukaisesti.

21 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan kahden vuoden kuluttua reitittimen käyttöönottopäivästä, jonka komissio määrittää asetuksen (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] 27 artiklan mukaisesti.

Edellä olevaa 4 artiklan 5 ja 9 kohtaa, 5 artiklan 3 kohtaa, 10 artiklan 2 kohtaa, 11 artiklan 2 kohtaa ja 19 artiklaa sovelletaan kuitenkin [*tämän asetuksen voimaantulopäivä*] alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

Tämän ehdotuksen rahoitusvaikutukset esitetään asetusta (EU) [API-tiedot rajavalvonnassa] koskevaan ehdotukseen liitetystä yhteisestä rahoitus selvityksestä.